

Wyrok z dnia 25 lipca 2006 r.

I UK 5/06

Wstępnym warunkiem ustalenia, czy inwalidztwo pozostaje w związku ze służbą wojskową, jest stwierdzenie, że żołnierz stał się inwalidą w okresie, w którym mowa w art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (jednolity tekst: Dz.U. z 2002 r. Nr 9, poz. 87 ze zm.).

Przewodniczący SSN Teresa Flemming-Kulesza, Sędziowie SN: Zbigniew Hajn, Andrzej Wróbel (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 25 lipca 2006 r. sprawy z odwołania Ryszarda C. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w C. o rentę w związku ze służbą wojskową, na skutek skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 22 września 2005 r. [...]

o d d a l i ł skargę kasacyjną.

U z a s a d n i e

Zakład Ubezpieczeń Społecznych-Oddział w C. (pozwany) decyzją z dnia 19 czerwca 2003 r. odmówił Ryszardowi C. (ubezpieczony) przyznania renty inwalidy wojskowego, gdyż stwierdzona przez lekarza orzecznika częściowa niezdolność do pracy nie pozostaje w związku ze służbą wojskową.

Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Częstochowie wyrokiem z dnia 8 listopada 2004 r. [...] zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu od dnia 1 kwietnia 2003 r. prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku ze służbą wojskową na stałe. W ocenie Sądu, spór w rozpoznawanej sprawie sprowadza się do ustalenia, czy niezdolność do pracy stwierdzona u ubezpieczonego ma związek ze służbą wojskową, tzn. czy powstała w czasie służby wojskowej bądź najdalej w ciągu trzech lat od jej zakończenia. Oceniając

stan zdrowia ubezpieczonego Sąd oparł się na opinii biegłych lekarzy, którzy stwierdzili, że ubezpieczony jest częściowo niezdolny do pracy w związku ze służbą wojskową. Z opinii biegłych i akt rentowych wynika, że „po zaistnieniu wypadku u odwołującego stwierdzono inwalidztwo z punktu widzenia lekarskiego, a grupy inwalidzkiej nie przyznano tylko dlatego, że ze względu na ówczesne przepisy byłoby to niekorzystne dla ubezpieczonego”.

Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach wyrokiem z dnia 22 września 2005 r. [...] zmienił zaskarżony apelacją pozwanego powyższy wyrok i oddalił odwołanie. Sąd uznał, że z akt rentowych nie wynika, by ubezpieczony pobierał rentę inwalidzką w związku ze służbą wojskową. Nawet jednak, gdyby przyjąć, że przeciwne twierdzenie ubezpieczonego jest zgodne z prawdą, to brak jest podstaw do przyjęcia, że takie inwalidztwo istniało nadal do dnia zgłoszenia wniosku o rentę wojskową. Ubezpieczony kontynuował bowiem przez wiele lat pracę zarobkową, a przepis art. 12 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych „eksponuje nie biologiczną niesprawność organizmu ale zawodową niezdolność do zarobkowania”. Sąd wskazał, że prawomocną decyzją z dnia 17 grudnia 1992 r. odmówiono ubezpieczonemu renty wojskowej właśnie z powodu braku inwalidztwa związanego ze służbą wojskową. Przy rozpoznawaniu wniosku o tę rentę zaliczono wprawdzie wówczas ubezpieczonego do trzeciej grupy inwalidów, lecz z ogólnego stanu zdrowia.

Ubezpieczony zaskarżył w całości powyższy wyrok skargą kasacyjną, w której zarzucił naruszenie prawa materialnego przez błędną interpretację i niewłaściwe zastosowanie art. 12 ust. 3 oraz art. 13 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i art. 30 ustawy o zaopatrzeniu inwalidów i wojennych oraz naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 227 k.p.c. W ocenie skarżącego inwalidztwo ubezpieczonego powstało w bezpośrednim związku przyczynowym i czasowym z wypadkiem doznany w czasie służby wojskowej. Sąd nie ustalił okoliczności istotnych w świetle art. 12 i 13 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a mianowicie nie rozważył, że w sprawie nie chodzi o ustalenie niezdolności do jakiegokolwiek pracy, ale do pracy podobnej do poprzednio wykonywanej i stwarzającej podobne możliwości zarobkowe.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie ma uzasadnionych podstaw. Nie jest trafny zarzut naruszenia zaskarżonym wyrokiem przepisu art. 227 k.p.c. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że przepis ten może być podstawą skargi kasacyjnej tylko w wyjątkowych wypadkach, a mianowicie, gdy sąd oddał wnioski dowodowe zmierzające do wyjaśnienia istotnych okoliczności sprawy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 marca 2001 r., I PKN 299/00, OSNAPiUS 2002 nr 23, poz. 573). Tymczasem skarżący nie twierdzi, że w rozpoznawanej sprawie Sąd oddalił jakikolwiek wniosek dowodowy dotyczący okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, lecz jedynie, że Sąd nie ustalił „niezdolności do pracy podobnej do poprzednio wykonywanej i stwarzającej podobne możliwości zarobkowe.” Należy także wskazać, że zgodnie z bardziej restryktywnym stanowiskiem Sądu Najwyższego, przepis art. 227 k.p.c. w ogóle nie może być przedmiotem naruszenia przez sąd, ponieważ nie jest on źródłem obowiązków ani uprawnień jurysdykcyjnych, lecz w istocie określa wolę ustawodawcy ograniczenia kręgu faktów, które mogą być przedmiotem dowodu w postępowaniu cywilnym (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2004 r., IV CK 75/04).

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego (por. np. wyrok z dnia 19 grudnia 2000 r. II UKN 146/00, OSNAPiUS 2002 nr 16, poz. 391) ustalenie czy inwalidztwo pozostaje w związku ze służbą wojskową, a więc jest następstwem wypadku w czasie służby wojskowej lub następstwem chorób spowodowanych właściwościami lub warunkami służby może być dokonane dopiero wówczas, gdy zostanie stwierdzone, że żołnierz stał się inwalidą w okresie, o którym mowa w art. 30 pkt 1 ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (jednolity tekst: Dz.U. z 1983 r. Nr 13, poz. 68 ze zm.). Osoba, która nie jest inwalidą wojskowym w rozumieniu art. 30 ust. 1, nie ma prawa do renty, o której mowa w art. 35 ust. 1. Skoro zatem Sąd drugiej instancji ustalił, że brak jest podstaw do przyjęcia, że inwalidztwo istniało „nadal”, czyli od dnia wypadku w służbie wojskowej, tj. od dnia 29 czerwca 1963 r., to zarzut naruszenia przepisu art. 30 ust. 1 tej ustawy jest nieuzasadniony. Należy ponadto wskazać, że powołanie się Sądu w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku na przepis art. 30 ust. 1 powołanej ustawy wskazuje, że podstawą nieuwzględnienia żądania nie jest brak związku przyczynowego między niezdolnością do pracy a warunkami lub właściwościami służby wojskowej, lecz brak związku czasowego, o którym mowa w tym przepisie. Związek ten polega na tym, że niezdolność do pracy spowodowana chorobą, która wystąpiła

w czasie służby wojskowej, musi powstać w ciągu trzech lat po zwolnieniu ze służby wojskowej. Tymczasem ubezpieczony nie twierdzi, że w tej dacie był niezdolny do pracy. Nie kwestionuje też prawomocnej decyzji z dnia 17 grudnia 1992 r., którą odmówiono ubezpieczonemu prawa do renty wojskowej inwalidzkiej z powodu braku inwalidztwa związanego ze służbą wojskową, przez co należy rozumieć związek czasowy, o którym mowa w art. 30 ust. 1 ustawy.

Biorąc powyższe pod rozwagę, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

=====